

SAMLAREN

TIDSKRIFT UTGIFVEN

AF

SVENSKA
LITTERATURSÄLLSKAPETS
ARBETSUTSKOTT

TRETTIOFJÄRDE ÅRGÅNGEN

1913

UPPSALA

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1913

De olika versionerna af Tegnér's Svea.

Af

Jonas L:son Samzelius.

Den äldsta kända versionen af Svea offentliggjordes af Elof Tegnér efter det i Lunds Universitetsbibliotek befintliga manuskriptet i Efterlemnade skrifter Ny samling I: 68 o. ff. och omtrycktes i samma form i Jubelfestupplagan VII: 136 o. ff. Några mindre tryckfel, som insmugit sig i dessa upplagor, torde böra påpekas.

V. 82 ¹	står: hyttan	bör vara: hyddan
V. 138	» fjällets	» » fjellens
V. 141	» hyddor	» » hydda
V. 142	» o qvinna	» » du Qvinna
V. 233	» Der	» » Det
V. 245	statens tempel	» » Statens nya Tempel
V. 319	» förbigången	» » förgången

Dessutom ha dessa upplagor en alldeles förändrad stafning och interpunktering, hvilken senare ofta blifvit ganska vilseledande, men då intet nytryck här meddelas, har jag ej tillfälle att gå in på denna sak.

Emellertid visar det sig redan vid en jämförelse mellan trycket i dessa upplagor och det i dem förefintliga faksimilet af handskriftens första blad, att Elof Tegnér icke alltid återgifvit den äldsta texten. En närmare undersökning af manuskriptet ger också vid handen, att flera sådana inadvartenser finnas, hvarför jag här af-

¹ Vid hänvisning till bestämda verser begagnas Jubelfestuppl. VII.

trycker den äldsta texten i de fall, där Elof Tegnér återgifvit en senare tillkommen.

- V. 3. Ur skuggan af min dal jag ägnar dig en sång
- » 8. de åldrar som flytt hän, den kraft han kallar rå;
 - » 17. Jag hatar hvarje konst som sinnets kraft förvekar,
 - » 53, 54. Här vill Naturen se det dristiga och höga,
se kraft i hvarje arm, och mod i hvarje öga.
 - » 147. och skrifva Framtids lag och plåna ut med köld
 - » 150. Än har du kung och stat och fosterland att värja,
 - » 176. på skummande hästar

När Tegnér hösten 1811 insände Svea till Svenska Akademien, gjorde han vid utskrifvandet af renskriften¹ några smärre textförbättringar, men när han aldrig införde dessa i det hos honom kvarliggande manuskriptet, hafva de hittills varit okända. De verser, i hvilka förändringar gjordes, aftryckas här, hvarvid till underlåtande af jämförelse äfven den ursprungliga texten meddelas inom klammer.

- V. 21. och, strödt kring Polens ring, bland sjöarne och fjellen
[som] [skogarne]
- » 26. som suga landets merg och själens krafter mörda
[sinnets]
 - » 50. der stiger klyft wid klyft, af jättehänder slungad
[här]
 - » 71. Skild ifrån vekligt prål och yppighetens flärd
[och skild från]
 - » 102. och ärans gudadröm, och forntids enkla seder?
[Fädrens]
 - » 103. Du leker utan blygd uppå de ädlas stoft,
[på deras helga]

¹ Förvaras i Svenska Akademiens arkiv. För mig påvisad af fil. kand. A. Silow. En af J. Adlerbeth gjord afskrift af denna version förvaras i Göttiska förbundets arkiv.

- V. 106. Gå, lef förutan mod, och fall förutan ära
[dygd]
- » 110. blott att ej se din blygd, ditt fall, din sena ånger
[ditt fall, din blygd]
- » 139. »Men han ger fred och skydd.» Vålann tag honom mot
[skygd]
- » 265. allvarsam, dristig, enkel som Naturen
[enkel, dristig]
- » 272. och stjernor brunno
[stjernorna]
- » 280. Men natten och hafwet och fjellen och heden
[stjernor]
- » 285. Men skogarnes röster
[och]
- » 292. och gläns öfver blånande sjö!
[stig]
- » 309. i hafwets afgrund, med förtvifladt mod;
[mot]

Det torde kanske böra påpekas, att när Tegnér i denna form lämnade in dikten till akademien för att söka erhålla dess högsta pris, ansåg han tydligen själf denna version vara den bästa.

Jämför man nu denna text med den i Svenska Akademiens Handlingar från 1796 del VI: 157 o. ff., så visar det sig, att handlingarna i alla de verser, som kunna jämföras, har den äldre texten. Trycket i handlingarna måste således hvila på en ny renskrift, vid hvilkens utskrifvande Tegnér endast haft tillgång till den handskrift, som nu förvaras i Lund. Denna nya renskrift är visserligen för-lorad, men lyckliga omständigheter foga så, att man i alla fall kan få en ganska god föreställning om de förändringar, dikten undergått, sedan akademiens anmärkningar kommit Tegnér tillhanda. Af akademiens protokoll¹ veta vi, att Adlerbeth i början af år 1812 till Tegnér öfverlämnat den sammanarbetning af sina egna, Wallins

¹ SLOW *Tegnér's täflingsskrifter* s. 22.

och Franzéns anmärkningar,¹ som Elof Tegnér påträffat i Tegnér-samlingen i Lunds Universitetsbibliotek och aftryckt i Efterl. skrifter Ny saml. I: 77 o. ff. samt i Jubelfestupplagan VII: 144 o. ff. I bref af den 9 april 1812² skrifver J. Adlerbeth till Tegnér: "I dag afreste min Far till Örebro. Han fagnade sig öfver att der få öfverlägga med dig angående Svea." Tegnér har således tidigare på våren underrättat Adlerbeth om att han tänkte resa till riksdagen i Örebro och att han då skulle medtaga omarbetningen af Svea i och för granskning. Af Tegnér's bref den 20 maj 1812³ till J. Adlerbeth synes dock, att omarbetningen först vid denna tid blifvit färdig. Efter återkomsten från riksdagen skrifver Tegnér den 25 juni 1812⁴ till J. Adlerbeth och omtalar, att han till dennes fader lämnat Svea, "halfsålad och klacklappad". Vidare nämner han, att det nu endast är "fråga om några ord som skulle ändras", att "ganska mycket af det anmärkta, som jag ej kunnat eller ej velat ändra, får stå kvar" samt att han är hans fader "mycket förbunden för många muntliga och välgrundade anmärkningar".

Brefvets uppgift om de ändringar, som ännu återstode, afser tydligen de anmärkningar öfver den nya versionen af dikten, som Adlerbeth nedskrifvit och lämnat till Tegnér och som aftryckts i Efterl. Skrifter Ny saml. I: 92 och i Jubelfestupplagan VII: 148 o. ff. Af Tegnér's bref den 11 okt. 1812⁵ till J. Adlerbeth synes, att han tydligen haft för afsikt att insända ännu en renskrift "med några små ändringar, i anledning af hans (d. v. s. Adlerbeths) senaste anmärkningar". Emellertid visar en närmare undersökning, att någon sådan aldrig kommit akademien till handa. Visserligen har Tegnér i sitt eget manuskript gjort tre stycken små ändringar, nämligen i

v. 65. i hans täppa i st. f. på hans täppa

¹ Wallins och Franzéns anmärkningar tryckta i LJUNGGREN, *Svenska Akademiens historia* Del I s. 391 o. ff.

² Otryckt i L. U. B.

³ Tryckt i Jubelfestuppl. V: 73.

⁴ Tryckt i Jubelfestuppl. V: 74.

⁵ Tryckt i Jubelfestuppl. V: 78.

v. 222. bakom på den flåsande springaren i st. f. bakom dem på flåsande springaren

v. 395. nu i tidens höst i st. f. här i tidens höst

och i alla dessa fall anslutit sig till Adlerbeths förslag, men dessa ändringar kommo ej in i trycket i handlingarna. I själfva verket visar det sig också vid en jämförelse, att Adlerbeths sista anmärkningar rikta sig just mot den text, som trycket i handlingarna har. Detta måste således hvila på den renskrift, som Tegnér lämnade Adlerbeth i Örebro, och någon senare har ej tillkommit.

Det sista uttalandet i brevet af den 25 juni 1812 gör det emellertid ganska troligt, att en del smärre förändringar införts i renskriften under öfverläggningarna med Adlerbeth. Att då med någon större grad af säkerhet kunna afgöra, hvad som i omarbetningen, så vidt den är känd genom Lundamanskriftens öfverskrifna text och trycket i Svenska Akademiens handlingar, är af Tegnér's eller Adlerbeth's hand, blefve naturligtvis tämligen svårt, såvida ej en nyligen i akademiens arkiv gjord upptäckt i hög grad underlättade undersökningen. Fil. kand. A. Silow har nämligen där påträffat en kommentar af Tegnér's hand till en omarbetning af dikten,¹ som gjorts med anledning af akademiens första anmärkningar. Den omständigheten, att kommentaren påträffats i Svenska Akademiens arkiv, jämte det att den ej har med de sista anmärkningarna att göra, visar att den öfverlämnats samtidigt med den renskrift af Svea, som Adlerbeth mottog i Örebro, och det bör då vara möjligt att med någon säkerhet afgöra, hvilken text denna haft. Vänder man sig i denna afsikt till manskriftet i Lund, så finner man, att i de flesta fall, där kommentaren omnämner ny text, finnas ändringar öfverskrifna. Till jämförelse med denna nya text, som här aftryckes, meddelas den ursprungliga inom parentes.

V. 9, 10. För sorglös njutning född, för lekar blott och löjen
han läspe tidens lof och fire dagens nöjen —
[Och Vän af tidens skick, det smältande och ljufva
han fire nöjets dar, och mate Sångens dufva.]

¹ Se SILOW: *Tegnér's täflingsskrifter* s. 23.

- V. 22. upphugger, nattbetäckt, din bergning utur hällen!
[enda skatt ur]
- » 29. Naturen lede dig. Hon gaf för skilda zoner,
[Hör på Naturens röst]
- » 45. Se kring dig. Flammande kring fjellen fästet svänger,
[Fritt och djerft]
- » 46. utöfwer forssens swall förwägna klippan hänger
[förwägna]
- » 49, 50. Här ser du dal wid dal, der klyft på klyfta lastad
står opp, i hedendag af jättehänder kastad.
[Här ser du dal wid dal, till jordens afgrund gungad,
här stiger klyft wid klyft, af jättehänder slungad.]
- » 51. Tätt öfver skullran hän de höga stjernor gå;
[Utöfwer]
- » 53, 54. Här vill Naturen se det enkla, allvarsamma,
här will i torftigt bo hon kungasöner amma.
[Här vill Naturen se det dristiga och höga,
se kraft i hwarje arm och mod i hwarje öga.]
- » 85, 86. med hjertat blödande, men upplyft öfver tingen.
Han fruktade sin Gud och utom honom — ingen
[med hjertat blödande, men styrkans lugn på pannan.
Han fruktade sin Gud, och fruktade ej annan]
- V. 125—128. Du sofver, Svea Folk! Skall jag din hvila rubba?
Men Sveket med sin dolk, men Våldet med sin klubba
de waka omkring dig! O väckte dig min sång
Med djup af grafvens röst, med dân af Åskans gång;
[Du sofwer, Svea Folk, på branten af en afgrund.
Men Våld och Barbari och rotadt Hat och Afund
de waka omkring dig. O väckte dig min röst!
O stege än en gång som förr ditt fria bröst!]
- » 133, 134. En thron står upp ur kärr hvars namn vi knappast wetat
och Österns konung bor der våra hjordar betat.
[Der flamma gyllne torn¹ i kärr dem vi ej sågo,
och flottor hota nu der Fiskarbåtar lågo.]

¹ Möjligen Iern.

V. 135 o. ff. Farväl du Sveas värn, farväl du hjeltars land;
 Se, Bottnens bölja för vår gråt intill din strand! —
 Välan, en högre makt Nationers öden väger.
 Gråt, Svea, hvad du mist, men skydda hvad du äger
 Från Sundets rika strand längst upp till fjellhög Nord
 der Lappen flyttar kring sin frihet och sin hjord,
 hvad skogbegrönta berg, hvad fält med skördar prydda!
 O! älska wi vårt land, nog ha vi land att skydda.
 Låt, Svea, dina berg fördubblad ge sin skatt,
 låt skörden blomstra opp i dina skogars natt
 Led flodens böljor kring som tamda undersåter
 och inom Sverges gräns eröfra Finland åter.
 Du äger icke allt af Fädrens helga bygd;
 haf mer än deras land, haf ännu deras dygd;
 den lugna storheten, den djerfwa frihetsanden.
 Knyt fastare i hop de sprängda samfundsbanden;
 stå ej bekymmerslös midt i en wäpnad werld,
 och hvila om du får, men hvila wid ditt swärd.
¹Blif åter, Svea Folk, blif åter hvad du varit.
 Lär af hvad andra land, af hvad Du sjelf erfarit.
 Det frihet är och rätt och ljus Du wakar för.
 Hör Mensklighetens bön, om du ej Skaldens hör.
 Se Tiden! Är han gjord för svagheten och flården?
 Eröfrare gå fram, som jordskalf, genom werlden.
 Europas gamla form ej längre hålla vill.
 Den nya Skapelsen med Svärdet yxas till.
 Hvad throner störtas om! Hvad riken sönderstyckas!
 Förtrycket nämns försvar, och rätt är det som lyckas.
 Tror Du dig ensam trygg? Så är ej Våldets art,
 Var viss, det klappar ock uppå din fjellport snart.

[En annan skär vår skörd, och upptar klippans jern
 som rodnar utaf harm att smidas till hans värn.
 Hvad återstår oss snart? Allt närmre tränger Jätten.
 Han står på fjellens spets och ögat slukar slätten.
 »Med han ger fred och skygd.» Välan, tag honom mot,
 och kyss hans hjeltehand och slumra wid hans fot.
 Förskräckligt waknar Du. Se stad och hydda brinna;

¹ Denna och de tre följande verserna funnos i första versionen ehuru i annat sammanhang.

Du Man, hvar är ditt swärd? Hvar är din dygd, du Quinna?
 O Finnlands vida graf! O Fädrens spillda blod!
 Hvad blir det af den jord som värjdes af Ert mod?]

V. 193—196. Bistra hopar
 skaka Fädrens spjut.
 Stridslur ropar,
 Lösen flyger ut
 [Mulna Hjeltar
 skaka Fädrens spjut.
 Striden wältar
 som en huggorm ut.]

» 205—208. Hafwet förskräckt
 tiger och undrar.
 Solen är släckt,
 AsaThor dundrar.
 [Stormvinden dör,
 Solen går under.
 AsaThor kör
 smattrande dunder.]

V. 246. ej skilda flockar, men ett brödrafolk.
 [stånd] [blott ett]

» 251—253. Förderfvet, flärden kan ej längre stanna
 dess smitta flyr för Nordens friska vind;
 och Allvar hvilar på hvar manlig panna
 [I stilla dalar sitta glada Slägter
 kring tarfligt bord inunder Fädrens lind;
 och Seder glänsa uti hwita drägter,]

255. Flit, Väststånd blicka ur hwar hyddas fenster,
 [ser] [hwarje]

» 265. Högtidlig, enkel, dristig som Naturen;
 [Allvarsam]

» 282. Och Solen rann opp
 [sprang]

» 296. Men I som kören med de gyllne tömmar
 [kusken]

I tvänne fall, där kommentaren omnämner ny text, finnes någon sådan ej införd i Lundamanuskriptet, nämligen i v. 218 och v. 225. Hvad den sistnämnda versen beträffar, nämner Tegnér själf i kommentaren, att han satt: I blod sjunker dagen i st. f. I blod ligger dagen. Om v. 218 kan man blott få upplysning af trycket i handlingarna, som har: Till oss af Hjelten i st. f. manuskriptets: från dem af Hjelten.

Visserligen har manuskriptet ännu några ändringar, och en jämförelse mellan texten i handlingarna och den i manuskriptet skall uppdaga några till, men i alla fall har den omständigheten, att Tegnér öfverhufvud taget skrifvit en kommentar, jämte det, att han i denna upptagit v. 53, 54; v. 127, 128; v. 251—253 och v. 255, hvilka han utan anmaning från akademien ändrat, synts mig tyda på, att Svea i ett stadium af sin tillvaro — på några smärre olikheter när — haft den här meddelade texten. Därför har jag också ansett det berättigadt att för sig aftrycka denna del af den öfverskrifna texten i Lundamanuskriptet.

När och hur de senare små ändringarna tillkommit, blir i de flesta fall omöjligt att förklara. De kunna vara tillkomna vid utskrifvande af renskriften, vare sig de sedan blifvit införda i Tegnér's eget manuskript eller icke. Dessutom står alltid den möjligheten öppen, att en del förändringar gjordes i renskriften under samarbetet med Adlerbeth.¹ Därvid skulle ju äfven ha kunnat hända, att Tegnér infört dessa förändringar i sitt eget eventuellt medhafda manuskript.² Endast om några få kan man yttra sig med bestämdhet.

Först meddelas då de förändringar, som utom de förut aftryckta finnas öfverskrifna i Lundamanuskriptet. Till jämförelse medtages äldre texten.

- V. 3. På branten af ditt fall jag ägnar dig en sång.
[ur skuggan af min dal]
- » 8. de hjeltedar som flytt, den kraft han kallar rå
[de åldrar som flytt hän]

¹ Se s. 34.

² Af Adlerbeths sista anmärkning mot v. 221, 222 synes antagligt att endera af de båda äldre texterna fanns med i Örebro.

- V. 17. Bort med den falska konst som sinnets kraft förvekar
[Jag hatar hvarje]
- » 102. och ärans gudadröm och Fädrens rena seder? —
[enkla]
- » 147. Ett ögonblick ännu! Det plånar ut med köld
[och skrifva Framtids lag och plåna]
- » 150. Än har du Kung och stat och grafvar till att värja,
[fosterland att]
- » 176. på frustande hästar
[skummande]
- » 248. och Twedrägt faller för sin egen dolk.
[i]

Alla dessa nyheter finnas med i trycket i handlingarna. Undantag bildar endast v. 3, som således är af senare datum eller tidigare vrakats. Akademiens första anmärkningar hade äfven riktat sig mot v. 248, hvarför ändringen af denna anledning synes vara gjord.

Går man så till trycket i handlingarna, befinnes detta i följande fall afvika från den ursprungliga texten i manuskriptet, då i detta ingen ändring finnes gjord. Ursprungliga texten meddelas till jämförelse.

- V. 39. och lifvet, fritt för sorg som för behofvens hot,
[och]
- » 63. I Sången lefven kvar! Den tiden är förbi,
[lefve I]
- » 222. Jagar de slagne på flåsande Springarn.
[hänger bakom dem på]
- » 233. Der vexer en blomma
[Det]
- » 239. Svea sitter å sin thron på fjällen,
[Och Svea]

Som synes är det endast smärre afvikelser, närmast beroende på feltryck eller felläsning. I v. 63 har Tegnér ändrat med anledning af de första anmärkningarna och i v. 222 själfmant gjort det.

Då Adlerbeth i båda fallen i sina sista anmärkningar riktat sig mot den nya texten, är det tydligt, att dessa båda förändringar funnits med i den nya renskriften.

Trycket i handlingarne afviker vidare i följande fall från den i Lundamanskriftet öfverskrifna text, som omnämnes i kommentaren och som aftryckts å sidd. 34—37.

- V. 49. Här sjunker dal vid dal, der klyft på klyfta lastad
[ser du]
- » 54. Här vill i torftigt bo hon kunga-sinnen amma.
[kungasöner]
- » 125. Du sofver, Svea Folk! Hvem vill din hvila rubba?
[Skall jag]
- » 193. Mulna hopar
[Bistra]
- » 265. Högtidlig, dristig, enkel som Naturen:
[enkel, dristig]

Äfven här är det således endast fråga om mindre ändringar. Adlerbeths sista anmärkningar visa, att renskriften i v. 125 och v. 193 haft samma text som trycket. Olikheten i v. 265 kan ju bero på tryckfel; möjligen äfven den i v. 54. Icke kan väl Adlerbeth ha ansett talet om Nordens natur, såsom alstrande kungasöner, för sårande mot någon medlem af kungahuset?

Härmed äro samtliga förändringar i Svea till och med trycket i Sv. Ak:s handlingar behandlade. Historien om Sveas text är dock ej därför afslutad. Tegnér skulle ännu tvänne gånger omarbete dikten. Första gången var, när han år 1828 utgaf sina Smärre Samlade Dikter I. Den grundtext, han då öfverarbetade, var trycket i Akademiens handlingar, hvarför jag här till jämförelse med den nya versionen aftrycker denna text inom klammer.

- V. 54. Här vill i torftigt bo hon stora sinnen amma
[kunga-sinnen]
- » 56. Som sjelfman gör sin pligt och kräfver ut sin rätt
[sjelfmant ger]

- V. 85, 86. förtrodde blott åt Gud sitt hjertas tysta klagan
och kysste faderns hand inunder faders-agan
[Med hjertat blödande, men upplyft öfver tingen
Han fruktade sin Gud, och utom Honom — ingen.]
- » 96, 97. fåfänglig, glitterströdd, småsinnad, afundsam,
med barnsliga begär, med halfva samfundsdygder
[Som släpar orkelös sin matta lefnad fram,
Med sina små begär, med sina halfva dygder,]
- » 105, 106. Gå, jag har ingen sång för dylika bedrifter,
lägg bort ditt ärfda namn och köp dig andra grifter! —
[Gå, icke vill min sång ditt lumpna öde lära,
Gå, lef förutan dygd, och fall förutan ära! —]
- » 129—131. Se, med de väldige ha dina fäder tvistat,
men nu går solen upp i länder, som du mistat.
O Finland, trohets hem, o borg, som Ehr'nsvärd byggt,
[Se kring dig! Dina rof ha farorna förstorat,
Och morgonsoln går opp i land som du förlorat.
O! Aura, dödens bygd! O borg som Ehrnsvärd byggt!]
- » 134. Och kungar böja knä, der våra hjordar betat
[Och österns Konung bor der våra hjordar betat.]
- » 164. Till ringa hyddas lugn jag ville vända om.
[halmtäckt]
- » 239. Och Svea sitter å sin tron på fjällen
[Svea]

De förändringar, Tegnér här gjort, ha tydligen åsyftat att trubba af några af de starkaste uttrycken och särskildt i ett fall att lägga in ett mera kristligt innehåll i dikten. Dessutom har han rättat ett par tryckfel; i v. 56 har väl ett nytt smugit sig in.

Den omarbetning af dikten, som nu återstår att behandla, förvaras i Tegnér'samlingen i Lund och har förut ej varit offentliggjord. Det kvartblad, manuskriptet består af, upptager senare delen af synen i en på grundval af Lundamanuskriptet och i detta införda förändringar omarbetad form. När denna omarbetning gjorts, har

jag ej kunnat utröna. Handstilen hänvisar till Tegnér's äldre dagar. Möjligen kunna en å handskriften gjord anteckning¹ och de två i slutet tillagda verserna gifva någon anvisning. För öfrigt torde knappast handskriften vara oskadd i behåll. Af anteckningen å densamma att döma bör den ha innehållit hela synen, medan det kvarvarande bladet börjar först med v. 259. Här aftryckes hela bladet med äldre uttryck inom klammer.

V. 259. I fordna öcknar gyllne skördar gunga
och skeppen dansa öfver Ocean
De milda Dvärgar *pusslande* i qvällen [skymtande]
uppläsa skrinlagd *läkedom* ur hällen [rikedom]

Och hög och *djerf*, på *gyllne* skyar buren [fri; blåa]
står *Nordens skald*, ett barn af Nordens land [Sångens Mö]
alvarlig, enkel, dristig som Naturen [allvarsam, högtidlig]
i harpans strängar stormar *vildt hans* hand. [hennes]
Han sjunger *mod och kraft* i Millioner [Hon; kraft och mod]
och Södern lyssnar till höga toner

Förderfvet flården kan ej längre stanna,
Dess smitta flyr för Nordens friska vind.
och Allvar *tänker* på hvar manlig panna [hvilar]
och Oskuld rodnar på hvar Tärnas kind.
Frid, välstånd *le* ur hvarje hyddas fenster, [Flit; ser ur hvarje,
och i palatsen bor det blott förtjenster. blicka ur hvar]

Men I som kusken med de gyllne tömmar
Er stjernevagn utöfver Nordens sfer!
På *Svea* kronor och på Göthas strömmar [Sveas]
I höge Carlar, blicken nådigt ner!

Rätt ofta tror jag Eder stämma höra
när tyst och rörd jag blickar till Er opp [då]
Hon hviskar sakta uti Nattens öra
om forntids ära och om framtids hopp

¹ »Denna syn, är på några få ändringar när den sammå som läses i Sv. Akademiens handlingar för 1811, i Poemet Svea, som väl fick stora Priset; men synen upplästes icke, har aldrig varit hörd i Sv. Akademien, hvarför jag ansåg mig här kunna föredraga den för första gången.»

Men var *Er ära*, var *Ert mod* förgäfvades, [ert minne; Er dygd]
 skall Svea falla här i tidens höst
 en *ätt* bland folken, utan namn och qväfves [slaf]
 Er hjertelåga evigt i dess bröst:

då styren stjernbeströdda tistelstången
 mot hafvets afgrund med förtvifladt mod
 att med vår jord, vår skam må bli förgången
 och ingen veta hvar Ert Svea stod! —

Farväl, mitt folk, farväl I Svenske Män!
 Vid Ehrnsvärds gravvård träffas vi igen!

Detta är den sista omarbetning, Tegnér själf gjorde, och det återstår nu blott att behandla den form af Svea, som E. Tegnér's Saml. skr. II: 204 o. ff. och Jubelfestupplagan II: 110 o. ff. har, det vill säga den allmännast kända versionen af dikten.

Vid utgifvandet år 1847 af Tegnér's Saml. skr. hade Böttiger tre olika versioner af dikten att välja emellan, dels de båda i det närmaste lika, hvilka tryckts i Sv. Ak:s Handl. och i Smärre Saml. Dikter och således vid denna tid voro allmänt kända, dels den äldre genom Lundamanuskriptet för honom bekanta versionen, som å ena sidan saknade några af de genom föregående tryck mest bekanta verserna men i dessas ställe hade de äldre år 1812 af politiska skäl uteslutna, hvilka Böttiger nu efter Karl Johans död tydligen ansåg sig kunna offentliggöra. Emellertid måtte han hafva funnit det olämpligt att i en populärupplaga intaga två olika versioner af dikten och valde därför den utvägen att liksom en modern utgifvare af antika författare söka sammanarbeta de olika läsarterna. I anmärkningarna har han påpekat, "att den äldre läsarten i några strofer blifvit återställd". Till grundtext valde han det sista trycket i Smärre Saml. Dikter I. I denna ändrades endast v. 97, där han använde Lundamanuskriptets text.¹ Därjämte insköt han emellan v. 134 o. v. 135 i S. S. Dikter Lundamanuskriptets vv. 135—142

²[en annan skär vår skörd — — —
 — — — Hvar är din dygd, o qvinna?]

¹ Se s. 41.

² Se s. 36.

Min undersökning af Sveatexterna är härmed afslutad. För att underlätta användandet af densamma tillägger jag endast en tabellarisk öfversikt af de olika texterna.

- I. Lundamanskriftets äldsta text.
 - II. Renskriften i Sv. Ak:s arkiv. 1811. Hvilar på I.
 - III. Renskrift, lämnad till Adlerbeth i Örebro 1812. Hvilar på I.
Rekonstruerad med tillhjälp af kommentaren och Lundamanskriftets nya text.
 - III. a. Smärre ändringar. 1812. En del eventuellt gjorda i samråd med Adlerbeth. Framkonstruerade genom Lundamanskriftets nya text samt genom jämförelse mellan I och III med IV.
 - IV. Trycket i Sv. Ak:s Handl. fr. 1796. Del 6. 1817. Hvilar på III och III a.
 - V. Trycket i Sm. Saml. Dikter I. 1828. Hvilar på IV.
 - VI. Manuskript i L. U. B. Hvilar på Lundamanskriftets texter.
 - VII. Böttigers text i Saml. skr. II. 1847. Hvilar på V och I.
-